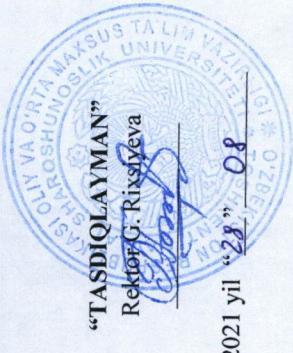

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

TURIZM ASOSLARI
FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	1000000	Xizmatlar sohasi
Ta'lim sohasi:	1010000	Xizmatlar ko'rsatish sohasi
Ta'lim yo'nalishi:	61010400	Turizm (faoliyat yo'nalishlari b o'yicha sharq tillari bilan)

Toshkent-2021

Kaufhoff
Janey

2

11

Fan/modul kodи	O'quv yili	Semestr	Kreditlar
TZA 104	2021-2022	1	4
Fan/modul turи	Ta'llim turi	Haftadagi dars soatları	
Majburiy	O'zbek/rus	4	
	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'llim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	Fanning nomi		
	Turizm asoslari	60	60
2.	I. Fanning mazmuni	120	

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarni turizmning fundamental asoslarini bilan tanishtirish, bo'lajak mutaxassislariga turizmning asl mohiyatini ochib berish, turizmning asosiy ilmiy tushunchalarini o'rgatish, uning tarraqiyot yoli hozirgi kundagi muammolarini aniqlash va tahlil qilish, turizm to'g'risidagi bilimlarni yaxlit tizimini shakllantirishidan iborat.

Fanning vazifasi – nazariy va amaliy materialarga tayangan holda turizmning mohiyati, tasniflanishi va o'ziga xos xususiyatlarni ajratish, uni rivojlanishining ustuvor yo'nallishlari, turizm rivojlanishining mamlakat iqtisodiyotiga bevosita va bilvosita ta'sirini aniqlash, turizm bozoriga ta'sir etuvchi asosiy omillarni tahlil qilish,turizmni davlat tomonidan tartibga solish vositalari, turizmda iqtisodiy jarayonlarni o'rganish zarurligi, turizm sohasini isloh qilish va turistik faoliyatini boshqarishni takomillashtirish, turizm sohasida xavfsizlikni ta'minlash tamoyillarini o'rganish hisoblanadi.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarzikiga quyidagi mavzular kirdi:

1-mavzu. Turizm asoslari fanning maqsad va vazifalari.

Turizm asoslari fanning maqsad va vazifalari.Fanning boshqa fanlar tizimida tutgan o'mi. O'zbekiston Respublikasining turizm to'grisidagi davlat siyosati.

2-mavzu. Turizm rivojlanishining konseptual asoslari.

Turizm tushunchasi, maqsadlari va vazifalari. Turizmning shaxs va jamiyat uchun ahamiyat. Turizmning tasniflanishi, shakkllari va turlari

3-mavzu. Turizm sohasi turistik tizim sifatida.

Turistik tizim tushunchasi, turistik tizimning tarkibi. Turistik tizimning ijtimoiy quyi tizimi. Turistik tizimning iqtisodiy quyi tizimi. Turizmning hudудiy quyi tizimlari. Turistik destinatsiyalar, klasterlar, maxsus iqtisodiy zonalar.

Turistik tizim faoliyatining samaradorligi.

4-mavzu. Turistik faoliyatning iqtisodiy asoslari.

Turizmning iqtisodiy mohiyati va mazmuni. Turizm eksporti. Turizm importi. Iqtisodiy va moliyaviy ko'rsatkichlar. Turizm rivojanishining mamlakat iqtisodiyotiga bevosita va bilvosita ta'siri. Turizmning iqtisodiy samaradorligi. Turistik faoliyatning ijobiy va salbiy jihatları.

5-mavzu. Turizm va barqaror rivojanish.

Barqaror rivojanish konsepsiyası. Turizmning barqaror rivojanishi ta'riflar, tamoyillar, tashkiliy me'yoriy-huquqiy asoslar. Turizmning istiqboli: barqaror rivojanishni ta'minlashning zamonaaviy texnologiyalari.

6-mavzu: Turizm bozori va segmenti.

Turizm bozorining mohiyati mazmuni va vazifalari. Turizm bozorining tarkibi. Turizm bozorini segmentlash. Segmentlash turlari. Turizm bozoriga ta'sir etuvchi asosiy omillar.

7-mavzu. Turizm industriyası.

Turizm industriyasining mohiyati. Turizm industriyasining tarkibi. Mehmondorchilik industriyası. Turizmdagi tadbirkorlik turlari.

8-mavzu. Turizm infrafuzilmasi.

Turizm infrafuzilmasining mohiyati. Turizm rivojanishida infrafuzilmasining roli. Turizm infrafuzilmasi rivojanishining huquqiy asosları Turizm infrafuzilmasi rivojanishining muammolari va istiqbollari.

9-mavzu. Turoperatorlik va turagentlik faoliyati.

Turizm bozorida turoperator va turagentning roli. Turoperatorlik va turagentlik faoliyatining huquqiy asosları. Turagentlar. Turoperatorlar. Turoperatomning xorijiy vakili. Turizmda reklama.

10-mavzu. Turistik xizmatlar tasnifi.

Turistik xizmatarning mohiyati. Turistik xizmatlar klassifikatsiyasi. Turistik xizmatlarning o'ziga xos xususiyatlari. Turistik tashkilotlarning asosiy vazifalari.

11-mavzu. Turistik mahsulotning iqtisodiy mohiyati.

Turistik mahsulot tushunchasi va unung iqtisodiy mohiyati. Turistik mahsulotlar turlari va ularning tarkibiy qismlari. Turistik mahsulotlarning o'ziga xos xususiyatlari.

12-mavzu. Turistik resurslardan foydalananish samaradorligini oshirish imkoniyatları.

Turistik resurslarning ijtimoiy iqtisodiy mazmuni va mohiyati. Turistik resurslarning turlari va ularning tasmifi. Turistik resurslardan foydalananish samaradorligiga ta'sir etuvchi omillar. Milliy iqtisodiyotni rivojlanantirishda turistik

Axborot manbalari

12. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi hukumat portalı.

13. www.uzbekistanairways.uz – O'zbekiston havo yo'llari.

14. www.uzbekrailways.uz – O'zbekiston temir yo'llari.

15. www.uzbektourism.uz – O'zbekiston respublikasi turizmni rivojlanantirish davlat qo'mitasi rasmiy sayti.

7. O'quv dasturi "Tashqi iqtisodiy faoliyat va turizmi" kafedrasida ishlab chiqilgan va 2021 - yil "26" a'zayerishdagi "1" – sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.

O'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2021-yil "26" a'zayerishdagi "1" -sonli bayoni bilan tasdiqlangan.

8. Fan/modul uchun ma'sullar:

Xusanov Ch.Q. – Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti "Tashqi iqtisodiy faoliyat va turizm" kafedrasi katta o'qituvchisi, iqtisod fanlari nomzodi

9. Taqrizchilar:

Gulomova G.P.- O'ZXIA, "Islom iqtisodiyoti va moliyasi, ziyorat turizmi", kafedrasi kata o'qituvchisi, iqtisod fanlari nomzodi
Hoshimov P.Z.– O'ZMU, "Iqtisodiyot nazariyasi" kafedrasi dotsenti, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent

<p>5. VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri akts ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma istini topshirishi lozim.</p>	<p>6. Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> M.T.Mirzaev, M.T.Alijeva Turizm asoslari. O'quv qo'llamma T.2011 I.S.Tuxliyev,R.Hayitboyev,B.SH.Safarov,G.R.Tursunova,Turizm asoslari.Darslik T.2014 E.J.Lisarevskiy. Osnovnye turizma.Москва 2014 Tourism and Hospitality in B.C. by Morgan Westcott (Editor) is used under CC BY 4.0 Licence. Ўзбекистон Республикаси Конституяси.–Т.: Ўзбекистон, 2017. –46 б. Ўзбекистон Республикасининг “Туризм тўрисида”ги конуни. 2019 йил 18 июль, ЎРҚ-549-сон. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳтил, катъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятнинг кундалик коидаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг 2016 йил якунлари ва 2017 йил истикборларига бағишланган мажлисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг нутки. // Халқ сўзи газетаси. 2017 йил 16 январь, №11. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисiga Мурожаатномаси // Халқ сўзи, 2020 йил 25 январь. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасида туризмни жадал ривожлантиришга оид ўйнимча чоратаддирлар тўғрисида”ги ПФ-5611-сонли Фармони. 2019 йил 5 январь. 2019-2025 йillararda Ўзбекистон Республикасида туризм соҳасини ривожлантириш Концепцияси. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 январдаги ПФ-5611-сонли Фармонига ilova. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасида туризм соҳасини янада ривожлантириш чоратаддирлari тўғрисида”ги ПФ-5781-сон Фармони. 2019 йил 13 август.
--	--

resurslarning roli.

13-mavzu. Turizm sohasini davlat tomonidan tartibga solish mechanizmini takomillashtirish.

Turizm sohasini davlat tomonidan tartibga solishning asosiy maqsadlari. Davlatning turizm va turizmning rivojanish siyosatiga ta'siri.Turizm sohasini davlat tomonidan tartibga solish mechanizmini takomillashtirish.

14-mavzu. Turizm sohasida xavfsizlikni ta'minlash.

Turizm sohasida xavfsizlikni ta'minlash tamoyillari. Xalqaro turizmda turistlarning hayoti xavfsizligini ta'minlashning xalqaro huquqiy va me'yoriy hujjatlari. O'zbekiston Respublikasi qonun va qarorlarida touristlar hayotu xavfsizligini ta'minlash. Sayohat davomida touristlarning hayotiga ta'sir etuvchi omillar.

15-mavzu. Turizm sohasida xalqaro tajriba va global tendensiylar.

Jahon turizmi rivojanishining zamonaevi tendensiylari va istiqbollari. O'zbekistonda turizm rivojanishining hozirgi holati tahlii. Turizm sohasida xalqaro va hukumatlararo tashkilotlarning faoliyati.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Turizmning maqsadi va vazifalari
2. Turizmning tasnifanishi
3. Turizm iqtisodiy tizim sifatida
4. Turizm rivojanishining mamlakat iqtisodiyotiga bevosita va bilvosita ta'siri.

5. Turizmning barqaror rivojanishiga ta'sir etuvchi omillar

6. Turizm bozorini segmentlash va turizm xizmati iste'molchilarini
7. Turizm industriyasini muammolari va rivojanish tendensiylarini
8. Turizm infratuzilmasining turizm rivojanishidagi roli
9. Turopertatorlar va turagentlar xalqaro turizm bozorida
10. Turistik xizmatlarning zamonaevi bozorini rivojlanantirish muammolari
11. Turistik malsulotlar va turistik iste'mol xususiyatlari
12. Turistik resurslarning mintaqaviy turizmning rivojanishiga ta'siri
13. Turizmi rivojlanantirishda davlatning roli
14. Turizmda xavfsizlikni ta'minlashning xalqaro tajribasi
15. Juhon turizmi rivojanishining asosiy yo'nalishlari va tendensiylari

Amaliy mashg'ulotlar multimedya qurulmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akadem guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim.

Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lif va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lif uchun tavsya etiladigan mavzular:

1. Turizm kompleks o'rGANISH ob'ekti sifatida
2. Turizmning rivojanish bosqichlari va omillari
3. Turizmning tashkiliy asoslari
4. Turizm tushunchasiga tizimli yondoshuv
5. Turizmning iqtisodiy xususiyatlari
6. Turizmning global omillari (mavsumiylik, siyosiy iqtisodiy va tabiiy omillar)
7. Turistlarga xizmat ko'rsatish texnologiyalari
8. Turizm industriyasining muammolari
9. Turist oqimlarining global miyvosda taqsimlanishi
10. Turist oqimlarining yonalishlariga ta'sir etuvchi omillar
11. Franchayzing turizmni boshqarishning zamonaviy shakli sifatida
12. Turoperatorlik va turagentlik faoliyat
13. Turizmning milliy iqtisodiyotda tungan o'mi
14. Turistik marshrutni tashkil etish
15. Jahon turizm bozorining evolutionist rivojanishini
16. Ijtimoiydemografik o'zgarishlarni jahon turizm bozoriga ta'siri
17. Milliy tur mahsulotlar va ularning xalqaro turistlarni jaib qilishdagi ahamiyiyati
18. Mamlakatlar milliy turizmi rivojanishidagi asosiy tamoyillar.
19. Zamonaqriy turizm yo'nalishlari tashkil etishning milliy turizmni rivojlanishidagi o'mi.
20. Xalqaro turizmda transport tizimining roli
21. Mehmmonxona biznesi turizm industriyasining bir qismi sifatida
22. O'zbekiston respublikasida turizm infrafuzulmasini rivojlanishish chora-tadbirlari
23. Turistik xizmatlar tarkibi
24. Turistik sayohatlar xavfsizligini ta'minlash
25. Jahon turizmi rivojanishining zamonaqriy tendensiyalari va istiqbollarini referatlari taylorlash va uni taqdimot qilish tavsya etiladi.

V. Ta'lif natijalari / Kashbiy kompetentsiyalari

3. Talaba bilishi kerak:

- turizmning asl mohiyatini, maqsadi va vazifalarini, turizmning iqtisodiy, siyosiy, ma'naviy va ijtimoiy ahamiyatini, unga doir nazariy qarashlar hamda turizmning tasniflanishi, shakllari va turlari, turistik tizimning tarkibi, turistik faoliyatning iqtisodiy asoslari, turizmning barqaror rivojanish tarif tamoyillari, turizm bozorining tarkibi va uni segmentlash, turizm bozoriga tasir etuvchi asosiy omillar, turizm industriyasining tarkibi, turizm rivojanishida infratuzilmaning roli, turoperatorlik va turagentlik faoliyati, turistik xizmatlar tasnifi, turistik mahsulotlar turlari va ularning tarkibiy qismlari, turizm sohasini davlat tomonidan tartibga solish mexanizmimi takomillashtirish hamda turizm sohasidagi xalqaro tajriba va global tendenstiyalar *to'g'risida tasavvur va bilinga ega bo'lishi;*

- turizm faoliyati bilan bog'liq asosiy atamalar va tushunchalarni professional ravishda ishlatish, turistik faoliyatni huquqiy tartibga solish bo'yicha qonun va me'yoriy hujatlardan foydalaniш, turistik xizmatlar bozorining holati va tuzilishi *to'grisida ma'lumotni qidirish va undan foydalaniш, turizm rivojanishining mamlakat iqtisodiyotiga bevosita va bilvosita ta'sirini aniqlash, turizm infratuzilmasi rivojanishining muammolarini bartaraf etish bo'yicha o'z takliflarini ishlab chiqish, jahon turizmi rivojanishining zamonaviy tenderenstiyalarini aniqlash hamda O'zbekiston turizmi rivojanishining hozirgi holatini tahlil qilish va baholash *ko'nikmalariga ega bo'lishi;**

- turizmning shaxs va jamiyat uchun ahamiyatiga baho berish, turistik faoliyatining samaradorligini tahlil qilish, turistik faoliyatning ijobji va salbiy jihatlarini qiyoslash, turizm bozoriga ta'sir etuvchi asosiy omillarni aniqlash, Turistik xizmatlarning o'ziga xos xususiyatlari tahlil qilish, turizm infratuzilmasi rivojanishining huquqiy asosları va turizm sohasida xalqaro va hukumatlararo tashkilotlarning faoliyatini tahlil qilish *malakalariga ega bo'lishi kerak.*

VI. Ta'lif texnologiyalari va metodlari:

- matuzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarda ishslash;
- taqdimotlarni qilish;
- individual loyihalar;
- jamoa bo'lib ishslash va himoya qilish uchun loyihalar.